

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Ἡ συμβολὴ τοῦ Μητροπολίτου Μαρωνείας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ
στὸν Ἐθνοαπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τοῦ 1821.
Ἀπὸ τῆ Θράκη στὴ Χαλκιδική.

* * *

Τοῦ
Σεβ. Μητροπολίτου
Μαρωνείας & Κομοτηνῆς
κ.κ. Παντελεήμονος
Ὁμιλία στὸν Σταυρὸ Χαλκιδικῆς,
ἑβδαμίου ἰε

Σεβασμιώτατε, Ἅγιε Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους & Ἀρδαμερίου, κ. Θεόκλητε
Ἀγαπητοὶ πατέρες,
Ἐντιμώτατε κ. Δήμαρχε Βόλβης,
Ἐντιμώτατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν καὶ Φορέων,
Προσφιλέστατοι ἀδελφοί,

Νιώθω ὑψιστὴ τιμὴ ἀλλὰ καὶ μεγάλη εὐθύνη πού βρίσκομαι ἀπόψε ἀνάμεσα
σας!

Ἐντιμώτατε κ. Δήμαρχε τοῦ Δήμου Βόλβης, κ. Διαμαντῆ Λιάμα βρίσκομαι ἀπόψε νὰ
ὀμιλήσω γιὰ τὸν προκάτοχό μου, Μητροπολίτη Μαρωνείας Κωνσταντῖο, τοῦ
ὁποίου τὸ αἷμα ἄρδευσε τὸ δένδρο τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος μας. Αἰσθάνομαι
ἀκόμη μεγάλη εὐθύνη, διότι μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴ σύντομη ἀναφορὰ μου στὴ ζωὴ καὶ
τὴ δράση αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἀνδρός, καλοῦμαι νὰ σᾶς καταστήσω κοινωνοὺς στὰ
μεγάλα προτάγματα τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καὶ τῆς Φιλοπατρίας πού
πλημμύριζαν τὴν καρδίαν του. Δὲν εἶμαι καθόλου βέβαιος πὼς οἱ ἀσθενεῖς μου

δυνάμεις έπαρκούν για να τελεσφορήσει τὸ ἔργο αὐτὸ καί, για αὐτὸν τὸν λόγο, αἰτοῦμαι τις εὐχές σας, Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα τῆς Θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας, κ. Θεόκλητε, για να προχωρήσω.

Ἀδελφοί μου, ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἀποτελεῖ ὀρόσημο για τὸ Γένος μας, σηματοδοτώντας τὴν ἔναρξη τοῦ Ἀγῶνα για τὴν ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ἡ ὁποία δὲν εἶναι μόνο σωματικὴ ἀλλὰ εἶναι καὶ πνευματικὴ. Σωματικὴ μὲν, διότι παρέχει στὸν κάθε ἄνθρωπο ἀλλὰ καὶ σὲ ὀλόκληρα Ἔθνη τὴ δυνατότητα τοῦ αὐτοπροσδιορισμοῦ, μὲ ἀπτό παράδειγμα τὴν ἴδρυση ἀνεξαρτήτων κρατῶν. Πνευματικὴ δέ, διότι ὁ ἄνθρωπος προικισμένος ἀπὸ τὸν Θεὸ μὲ τὸ αὐτεξούσιο, ἔχει ἐλεύθερη βουλήση, φέροντας ταυτόχρονα καὶ τὴν εὐθύνη τῆς διαχείρισής της.

Δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ὀρίστηκε να ἐκκινήσει ἐπίσημως στὶς 25 τοῦ Μάρτη, ἡμέρα τῆς μεγάλης Θεομητορικῆς Ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας. Ἐξάλλου, ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους ἀπὸ τὸ κράτος τοῦ διαβόλου καὶ τὴν κυριαρχία τοῦ θανάτου.

Πέραν τούτου, ἡ ἐπίσημη κήρυξη τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἀγῶνος τὴν ἀνοιξη, συμπίπτει μὲ τὴν ἐποχὴ πὸ ἐορτάζουμε τὴν κοσμοσωτήρια Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, τὴν εἰς Ἄδου Κάθοδον τοῦ Θεανθρώπου, τὸ Πάσχα τῶν Ὁρθοδόξων. Οὔτε αὐτὸ φυσικὰ εἶναι τυχαῖο! Πάσχα σημαίνει «πέρασμα», πέρασμα ἀπὸ τὸ θάνατο στὴν ὄντως ζωὴ, πέρασμα ἀπὸ τὴν ψυχικὴ σκλαβιά στὴν ἐλευθερία τοῦ Χριστοῦ. Τὸ Πάσχα ἐκεῖνο τοῦ 1821 σηματοδότησε τὴν ἱστορικὴ ἀπαρχὴ τῆς διάβασης τοῦ Γένους μας ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴ δουλεία στὴν ἐλευθερία. Ἄλλωστε, ἐάν ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ἐγκαινίζει τὸ ἔργο τῆς Ἑνσαρκῆς Οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ για τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους ἀπὸ τὴν φθορά, ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου εἶναι αὐτὴ καθεαυτὴ ἡ ἀπελευθέρωση.

Κεφαλαιῶδες ρόλο στὴν ἀφύπνιση τοῦ ἐν ὑπνώσει Γένους, διαδραμάτισαν οἱ κληρικοί, οἱ ὁποῖοι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τέλεση τῶν θρησκευτικῶν καὶ πνευματικῶν τους καθηκόντων, συνέβαλαν καὶ αὐτοὶ στὸ δύσκολο ἔργο τοῦ ξεσηκωμοῦ τῶν ραγιαδῶν, μὲ διάκριση καὶ σύνεση, διατηρώντας εὐαίσθητες ἰσορροπίες κάτω ἀπὸ τὸ ἄγρυπνο βλέμμα τοῦ δυνάστη.

Ἀδίκως, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀγωνιστές - κληρικούς τὴν περίοδο τοῦ 1821 ἔχουν καταστει ἀντικείμενο ἀρνητικῶν κρίσεων καὶ παρεξηγήσεων ἀπὸ κάποιους για τις κατὰ καιροὺς ἐπιλογές τους, ὅπως για παράδειγμα, ἡ ἁγία μορφή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε', ὁ ὁποῖος φαινομενικῶς μόνο καὶ ὄχι οὐσιαστικῶς ἀφόρισε τοὺς Ἐπαναστάτες, μὲ σκοπὸ να κατευνάσει τὴ μανία τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἐναντι αὐτῶν, ὥστε να ἀποφευχθοῦν τὰ ἀντίποινα. Ὁ ἴδιος δέ ἀποτέλεσε θυσία εὐάρεστη καὶ εὐπρόσδεκτη τῷ Κυρίῳ μὲ τὸν ἀπαγχονισμό του ἀπὸ τοὺς ὀθωμανοὺς στὴν κεντρικὴ πύλη τοῦ Πατριαρχείου, ἡ ὁποία ἀπὸ τότε παραμένει κλειστή. Ἐδωσε τὸ ἴδιο του τὸ αἷμα για να προστατέψει

τὰ τέκνα του, τοὺς ἐπαναστατημένους Ρωμηοὺς, ἀποτελώντας αἰώνιο παράδειγμα αὐταπαρνήσεως καὶ ἀγάπης.

Ὅμως, ἦρθα σήμερα κοντὰ σας, γιὰ νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ ἕναν ἄλλο Ἀρχιερέα, τὸν Μητροπολίτη Μαρωνείας Κωνστάντιο, ἄξιο συλλειτουργὸ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, μαζί μὲ χορεία πολλῶν ἄλλων κληρικῶν ποὺ θυσιάστηκαν γιὰ τὴν πολυπόθητη λευτεριά.

Ὁ Μητροπολίτης Κωνστάντιος γεννήθηκε στὰ τέλη τοῦ 18^{ου} αἰῶνα (περὶ τὸ 1770-1780) ἐδῶ στὴ Χαλκιδική, στὰ γνωστὰ Μαδεμοχώρια. Ὁ μέγας αὐτὸς ἄνδρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμηοσύνης, σύμφωνα μὲ ὀρισμένες ἱστορικὲς πηγές, φαίνεται νὰ φοίτησε στὴν Ἀθωνιάδα Σχολὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Σὲ νεαρὴ ἡλικία προχώρησε στὴν ἀποταγὴ τοῦ ἀπὸ τὸν κόσμο, λαμβάνοντας μοναχικὴ κουρὰ στὴν Ἀθωνικὴ Πολιτεία. Ὅμως, δὲν σταμάτησε ποτέ στὴ ζωὴ του, ὄντας ἀπλὸς μοναχός, νὰ καταρτίζεται καὶ νὰ μελετᾷ. Αποτελεῖ, λοιπόν, καὶ παράδειγμα συνετοῦ ἀνδρός ποὺ ὑπάκουσε στὸ λόγο τοῦ Κυρίου, ἄφησε «τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς» (Ματθ. 8, 17-34), ἔλαβε τὸ Ἀγγελικὸ Σχῆμα καὶ τέθηκε ὑπὸ τὴν καθοδήγηση καὶ πατρότητα τοῦ Γέροντός του, χωρὶς ὅμως νὰ παραμελήσει διόλου τὴ μελέτη τοῦ Θείου Λόγου. Συνέχισε νὰ ἐργάζεται στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου ἀπὸ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ «μετερίζι»...

Ὅμως, Θεία Προνοία, βρέθηκε στὴ Βασιλίδα τῶν πόλεων, ὅπου ἔχοντας θεολογικὴ κατάρτιση, διακρίθηκε γιὰ τὴ μόρφωση καὶ τὸ ἦθος του, λαμβάνοντας τὸ ἰδιαίτερος τιμητικὸ ὄφρικο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐχαιρε δὲ τῆς πλήρους ἐκτιμῆσεως τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Δ΄ καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τόσο γιὰ τὴν κατάρτιση καὶ τὴ μόρφωσή του, ὅσο καὶ γιὰ τὸ σεμνὸ καὶ συνάμα φλογερὸ καὶ ἀκέραιο χαρακτήρα του. Ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ χαρακτήρας του τὸν ὤθησε στὸ νὰ συμμετάσχει στὸν Ἐθνοαπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα. Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1810 ἐκλέχθηκε Μητροπολίτης τῆς παλαιφάτου καὶ ἱστορικῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας, μετὰ τὴν παραιτήση τοῦ προκατόχου του Νεοφύτου. Ἡ ἀποτύπωση τῆς εὐρείας ἐκτιμῆσεως ποὺ ἔχαιρε ὁ Κωνστάντιος μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὸ χαρακτηρισμὸ του στὸ ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς του σὲ Μητροπολίτη Μαρωνείας ὡς «ὀσιολογιωτάτου», ἐκκλησιαστικοῦ τίτλου ἰδιαίτερος σπουδαίου καὶ βαρυτίμου γιὰ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ. Βλέπετε ἀδελφοί μου, ὅτι ὁ Κύριος ποτέ δὲν ἀφήνει ἀλλὰ προνοεῖ καὶ ἀναπαύει μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο «ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου» (Πράξ. 6,5) ὅπως ἦταν ὁ Κωνστάντιος.

Ἐκλέχθηκε ὁ Κωνστάντιος στὴ θέση αὐτὴ τοῦ «ἐργάτου τοῦ Ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου» γιὰ νὰ μεριμνᾷ καὶ νὰ κρατεῖ τὶς ἰσορροπίες στὴν εὐαίσθητη περιοχὴ τῆς εὐρυτάτης σὲ ἔκταση τότε, Μητροπόλεως Μαρωνείας, ἢ ὅποια ἐκτεινόταν ἀπὸ τὴ νότια Βουλγαρία ἕως καὶ τὶς νήσους Θάσο καὶ Σαμοθράκη, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴ λίμνη Βιστονίδα ἕως καὶ τὸν ποταμὸ Ἰεβρο. Καταλαβαίνετε, ἀγαπητοί μου, ὅτι ἡ τότε

άχανής έκταση τῆς Μητροπόλεως Μαρωνείας τὴν καθιστοῦσε δυσκολοδιοίκητη. Τὴν ὅλη κατάσταση ἐπιβάρυναν ληστεῖες, ἐπιδρομὲς καὶ καταστροφές ἀπὸ ἀντάρτες, πὺν λυμαίνονταν τὰ μέρη ἐκείνη τὴν περίοδο καὶ οἱ ὅποιες ἀπετέλεσαν καὶ τὶς αἰτίες γιὰ τὶς ὅποιες παραιτήθηκε ὁ προκάτοχός του.

Ὁ Μητροπολίτης Κωνστάντιος ὑπηρέτησε πατρικῶς τὴν ἐπισκοπὴ του γιὰ πάνω ἀπὸ δέκα συναπτὰ ἔτη, μὲ πύρινο λόγο, ἰσχυρὸ χριστιανικὸ φρόνημα, σύνεση καὶ ἐν γένει ἀνάλωσε τὸν ἑαυτὸ του χάριν τοῦ ποιμνίου του, ἰδιαίτερα τὴν περίοδο τῆς Ἐπαναστάσεως. Σεβασμιώτατε, γνωρίζετε καὶ σεῖς πολὺ καλά, ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς πρέπει νὰ ἔχουμε ὡς πρότυπο τὸν Κωνστάντιο καὶ κάθε «Κωνστάντιο», ποιμαίνοντας τόσες ψυχές πὺν μᾶς ἐμπιστεύτηκε ὁ Κύριος στὸν Ὅποιο καὶ θὰ δώσουμε λόγο τόσο γιὰ τὶς πράξεις ὅσο καὶ γιὰ τὶς παραλείψεις μας... Εὐτυχῶς, ὑπάρχουν κατὰ καιροὺς «φωτεινοὶ ὁδοδείκτες», ὅπως ὁ Μητροπολίτης Κωνστάντιος, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ καὶ πολλοὶ ἄλλοι πὺν μὲ τὴ ζωὴ τους ἔδωσαν ὁμολογία Πίστεως καὶ μαρτυρία Κυρίου!

Δὲν μποροῦσε λοιπὸν, αὐτὸ τὸ «ὀρμητικὸ ποτάμι», αὐτὸς ὁ μέγας Οἰακοστρόφος τῆς Ἐκκλησίας, νὰ μείνει ἄπραγος στὰ δεινὰ τοῦ ὑποδούλου Γένους, ἐθελουφλώντας καὶ φοβούμενος μήπως «χάσει» τὸν Ἀρχιερατικὸ Θρόνο. Ἐξάλλου, τίποτα δὲν μᾶς ἀνῆκει...

Τὸ 1820 μὴθηκε στὴ Φιλικὴ Ἐταιρεία, ἀναμένοντας ἐναγωνίως καὶ μὲ καρτερικότητα τὴν ἡμέρα τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Γένους». Προσεύχεται, νουθετεῖ, ἱερουργεῖ, διδάσκει... Προσεύχεται θερμὰ γιὰ τὴν ἀφύπνιση τοῦ Γένους, νουθετεῖ τοὺς Ἐπαναστάτες νὰ ἐπιδεικνύουν σύνεση ἀλλὰ συνάμα καὶ μαχητικότητα, ἱερουργεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων προσδοκῶντας τὴν Ἄνωθεν Βοήθεια, διδάσκει τὸ ποίμνίό του, μπολιάζοντάς το μὲ τὰ νάματα τῆς Λευτεριάς. Ὁ ξεσηκωμὸς δὲν ἄργεῖ. Τὸ ποθούμενο ἔρχεται. Ἡ Λευτεριά τοῦ Γένους εἶναι ἐγγύς. Ὅμως, προϋποθέτει Ἀγῶνα, κάθε εἶδους: ἀγῶνα ἐνάντια στὰ πάθη μας καὶ τὶς ἐμφύλιες ἔριδες πὺν πάντα ταλανίζουν τοὺς λαούς, ἀγῶνα ἐνάντια στὸν κατακτητὴ, ἀγῶνα ἐνάντια στὸν ἑαυτὸ μας, ὁ ὅποιος εἶναι καὶ ὁ πιὸ δύσκολος... Ὁ Μητροπολίτης Κωνστάντιος ἀγωνίστηκε ὄχι ἀπλᾶ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὸ φρόνημα τῶν Ρωμηῶν, ἀλλὰ κυρίως νὰ τὸ διατηρήσῃ ἄσβεστο μέχρι τὸν μεγάλο ξεσηκωμὸ, πράγμα δυσχερές, ἀλλὰ ὅπως ἀποδείχθηκε ὄχι ἀκατόρθωτο. Εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ, ὅπως τόσοι μεγάλοι ἄνδρες, δειλίες, ὀπισθοχωρήσεις, προδοσίες, διαφωνίες πὺν εἶχαν ἐμφιλοχωρήσῃ στὸ ποίμνίό του καὶ ὅλα αὐτὰ μαζί μὲ τὴν παλιμβουλία τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντα καὶ τὴν ἀδήριτη ἀνάγκη νὰ κρατήσῃ ἰσορροπίες.

Φεβρουάριος τοῦ 1821. Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης κήρυξε τὴν ἔναρξη τῆς Ἐπαναστάσεως ἐνάντια στὸν ὀθωμανικὸ ζυγὸ στὶς Παραδουνάβιες Ἡγεμονίες καὶ εἰδικώτερα στὸ Ἰάσιο τῆς Μολδοβλαχίας. Ἔδω θέλω νὰ ἐπισημάνω ὅτι εἶναι τύχη

ἀγαθή για τὴν Μητρόπολη Μαρωνείας νὰ ὑπάρχει χωρὶο μὲ τὸ ὄνομα «Ἰάσιο», πού κατοικεῖται καὶ ἀπὸ ἀπογόνους τῶν Ρωμηῶν τῆς τότε Μολδοβλαχίας.

Τὸν Κωνσταντίο δὲν τὸν σταματᾶ τίποτα! Ἐγκαταλείπει τιμές καὶ δόξες, ἀξιώματα καὶ ἐπαίνους, ὀφφίκια καὶ ἀρχιερατικούς θρόνους καὶ ρίχνεται στὸν Ἀγῶνα σὰν ἄλλος Λεωνίδας! Ἐναποθέτει εὐλαβικὰ τὴν ἀρχιερατικὴ του μίτρα καὶ λαμβάνει τὸ «στεφάνι τοῦ ἔθνοϊερομάρτυρα», «κλείνει στὸ σεντούκι» τὸν ἀρχιερατικὸ μανδύα καὶ «ζώνεται τὰ ἄρματα» καὶ μὲ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ θὰ κατακυριεύσει «ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν». Ὁ πατριώτης Ἀρχιερεὺς δὲν μπορούσε νὰ μείνει ἄλλο στὴν Κομοτηνὴ, τὴν ἔδρα τῆς Μητροπόλεώς του, καὶ ξεκινᾶ τὸ μεγάλο ταξίδι γιὰ τὴ Λευτεριά, τόσο τὴ δική του, τὴν προσωπική, ὅσο καὶ τοῦ ὑποδούλου Γένους. Μαζὶ μὲ λίγους πιστοὺς στὴν ἰδέα τῆς Ἐλευθερίας καὶ στὴν εὐόδωση τοῦ Ἀγῶνα, ὀδεύει πρὸς τὸ λιμάνι τῆς Μάκρης (στὴν περιοχὴ τῆς Ἀλεξανδρούπολης), πού τότε ὑπαγόταν στὴν Μητρόπολη Μαρωνείας, ἢ σύμφωνα μὲ ἄλλους στὸ Πόρτο Λάγος, πού τότε ὀνομαζόταν Καραγάτς, ἐπιβιβάζονται σὲ πλοῖο μὲ προορισμὸ τὴ Θάσο, μὲ πρόφαση τὴν ἐπισκέψη στοὺς ἐκεῖ χριστιανοὺς γιὰ ποιμαντικούς καὶ λοιποὺς ἐκκλησιαστικούς λόγους. Ὅμως, ἀπώτερος στόχος τοῦ ἐνάρετου Ἱεράρχη - Ἀγωνιστῆ ἦταν ἡ προετοιμασία καὶ ὁ ξεσηκωμὸς τῶν κατοίκων τοῦ νησιοῦ, ὅταν δοθεῖ τὸ γενικὸ πρόσταγμα. Δὲν σταματᾶ ὅμως ἐκεῖ. Συνοδευόμενος ἀπὸ Χριστιανοὺς τῆς Θράκης καὶ τῆς Θάσου, μεταβαίνει μὲ πλοῖα ἐδῶ στὴν ὠραία Χαλκιδικὴ καὶ συγκεκριμένα στὸ Ὅρος τὸ Ἅγιον, τὸ «κόσμημα», τὸ «στολίδι», τὸν «ἐπίγειο Παράδεισο» τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἔτσι, σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, στὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας μας θὰ συναντοῦσε τὸν μεγάλο Ἐθνεγέρτη τῆς Μακεδονικῆς γῆς, Ἐμμανουὴλ Παπᾶ, μαζὶ μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ξεκινούσαν τὸν Ἀγῶνα στὴν Μακεδονία στίς 25 Μαρτίου.

Ὁ Ἐμμανουὴλ Παπᾶς μὲ τὸ καράβι τοῦ Θρακιώτη σπουδαίου ἀγωνιστῆ, Χατζηαντώνη Βισβίτζη, ἔπλευσε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη πρὸς τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ στίς 23 τοῦ Μάρτη ἀποβιβάστηκε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἐσφιγμένου, ὅπου καὶ συναντήθηκε μὲ τὸν Κωνσταντίο. Ὁ Μητροπολίτης τὸν ὑποδέχθηκε μὲ συνοδεία μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, ἀποδιδόντάς του τίς πρέπουσες γιὰ τὴν περίσταση τιμές. «Χαρᾶς εὐαγγέλια» ἢ συνάντηση τῶν δύο μεγάλων αὐτῶν ἀνδρῶν.

Ὁ ρόλος τοῦ Κωνσταντίου ἦτο καταλυτικὸς. Κατάφερε νὰ στρατολογήσει μαζὶ μὲ τὸν Στάμο (Σταμάτη) Χάψα ἀπὸ τὴ Χαλκιδικὴ 1.000 μοναχοὺς πού ἐπρόκειτο νὰ ἀγωνιστοῦν μαχητικὰ καὶ οἱ ὁποῖοι – σύμφωνα μὲ τοὺς ἱστορικούς – ἀποτέλεσαν τὸ «Πρῶτο Ἐπαναστατικὸ Σῶμα». Ἀκόμη, ὁ Μητροπολίτης συμμετεῖχε καὶ στίς συσκέψεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἀθωνικῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν ἐπικεφαλῆς τῶν ἀγωνιστῶν, γιὰ τὰ ζητήματα σχετικὰ μὲ τὸν ξεσηκωμὸ. Μὲ τὸ σθένος, τὴν πυγμὴ, τὴν πίστη καὶ τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, «πυρπόλησε» τίς ψυχῆς ὄλων, ἀναζωπύρωσε τὸ ἠθικὸ τους, διέλυσε τυχόν ἀμφιβολίες καὶ ρίχτηκε στὸν Ἀγῶνα.

Ὁ καιρὸς ἔφτασε. Μέσα Μαΐου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1821 καὶ στὸν Πανίερο Ναὸ τοῦ Πρωτάτου στὶς Καρυές, συνήλθαν οἱ Ἄγιορειτες Πατέρες μαζί με λαϊκούς-ἀγωνιστές, λειτούργησαν καὶ ἔψαλλαν πανηγυρική δοξολογία, στὴν ὁποία χοροστάτησε ὁ Μητροπολίτης Κωνσταντίας, κήρυξε τονώνοντας τὸ φρόνημα τῶν ἀγωνιστῶν περὶ Πίστεως καὶ Πατρίδος, εὐλόγησε τὰ ὄπλα καὶ εὐχήθηκε τὸ ποθούμενο. Προηγουμένως, εἶχαν καταφέρει νὰ περιορίσουν στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Κουτλουμουσίου τὸν Ὄθωμανὸ Διοικητὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, Χασεκή Χαλήλ μπέη, πρὸς ἀποφυγὴ ἐπικείμενων συγκρούσεων.

Κατὰ τοὺς ἱστορικούς, ὁ Ἐμμανουὴλ Παπᾶς ἀναγορεύτηκε «προστάτης τῆς Μακεδονίας καὶ ἀρχηγὸς τῶν Ἐπαναστατῶν» καὶ ὁ Μητροπολίτης Κωνσταντίας ἀναδείχθηκε «θρησκευτικὸς ταγός», ἐνθερμος ἐμπνευστὴς καὶ «ζηλωτὴς ὑπέρμαχος, πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἄλλους», ὅπως καταγράφεται χαρακτηριστικὰ σὲ χειρόγραφο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κωνσταμονίτου. Ἀπὸ τὴν ιδιότητα καὶ τὴ θέση ποὺ εἶχε ὡς Ἀρχιερεὺς, συνέβαλε τὰ μέγιστα στὸν Ἐθνοαπελευθερωτικὸ μας Ἀγῶνα συνοδεύοντας στὸ «μακρὸ δρόμο» τῶν θλίψεων καὶ τῶν στερήσεων τὸν μεγάλο Ἀγωνιστὴ Ἐμμανουὴλ Παπᾶ.

Οἱ Ἀγωνιστὲς ὄργωναν ὅλη τὴ Χαλκιδική, ἀπὸ τὰ Μαδεμοχώρια, στὸν τόπο ποὺ μιλάμε ἀπόψε, καὶ στὴ συνέχεια στὰ Στενὰ τῆς Ρεντίνας, δίνοντας σπουδαία μάχη καὶ ἐπιδεικνύοντας ἀγωνιστικὸ φρόνημα σὲ ὕψιστο βαθμὸ. Ἀντιμετώπισαν σθεναρὰ τὶς δυνάμεις τῶν Ὄθωμανῶν ποὺ ἔρχονταν ἀπειλητικὰ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Μακεδονία καὶ τὴ Θράκη καθὼς καὶ ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία. Στὶς ἀρχὲς τοῦ Ἰούνη τοῦ ἰδίου ἔτους, δυστυχῶς οἱ Ἀγωνιστὲς δὲν κατάφεραν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰ πολυάριθμα καὶ ἐμπειροπόλεμα στρατεύματα τοῦ Μπαϊράμ Πασᾶ τὰ ὁποία ἐπιτέθηκαν στὸν στρατὸ τῶν Ἐπαναστατῶν, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖτο ἀπὸ μοναχοὺς, γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους, ποὺ ἦταν ἄπειροι ἀναφορικὰ με τοὺς πολέμους. Ἔτσι, οἱ τελευταῖοι δὲν μπόρεσαν νὰ ἀντισταθοῦν στὶς ἔνοπλες δυνάμεις τῶν Ὄθωμανῶν, διαλύθηκαν καὶ ἀποσύρθηκαν στὰ βουνά, ἐνῶ διασώθηκαν χάρις στὴν ἔγκαιρη ἐπέμβαση τοῦ Ἐμμανουὴλ Παπᾶ.

Δυστυχῶς, σὲ μία ἀπὸ αὐτὲς τὶς μάχες τραυματίστηκε σοβαρὰ ὁ μέγας ἐμψυχωτὴς τοῦ Ἀγῶνα στὴ Μακεδονία, Μητροπολίτης Κωνσταντίας, με ἀποτέλεσμα νὰ ἀναγκαστεῖ γιὰ λόγους ὑγείας νὰ ἀποσυρθεῖ στὴν Ἀθωνικὴ Πολιτεία. Ἀπὸ ἐκεῖ μάθαινε γιὰ τὸν Ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἔφτανε στὸ ναδίρ γιὰ τοὺς Ρωμηοὺς. Σφαγές, λεηλασίες, ἐξισλαμισμοί, αἰχμαλωσίες ὀδηγοῦσαν στὴν κατάπνιξη τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Κινήματος στὴν Κεντρικὴ Μακεδονία.

Ἡ παρουσία στὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Κωνσταντίου μαρτυρεῖται ἀπὸ ἱστορικὰ ἀρχεῖα διαφόρων Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἄθω. Ἔτσι, ἐμφανίζεται ἡ παρουσία τοῦ Μητροπολίτου στὶς Ἱερὲς Μονὲς Κουτλουμουσίου, Ἰβήρων, Ξηροποτάμου καὶ Ἐσφιγμένου.

Όλη ή κατάσταση πού δημιουργήθηκε από την επιδείνωση τής επανάστασεως στην περιοχή τής Χαλκιδικής, οί σφαγές και οί διώξεις αλλά και ή μεταστροφή τής στάσεως κάποιων, στενοχώρησαν βαθύτατα τόν Κωνσταντίο.

Στις αρχές Νοεμβρίου του 1821, ό Έμμανουήλ Παπάς αναγκάστηκε να αναχωρήσει από τόν Άγιον Όρος μέ πλοίο μέ προορισμό τήν Ύδρα, όμως απέβίωσε έν πλῶ. Έν τῷ μεταξύ, ή κατάσταση τής υγείας του Ίεράρχη επιδεινώθηκε και τήν ίδια χρονική περίοδο μέ τόν θάνατο του Παπά, απέβίωσε και ό Κωνσταντίος, αναχωρώντας για τόν μεγάλο ταξίδι του πρὸς τόν Κύριο. Μοναχοί και λαϊκοί λυπήθηκαν για τήν απώλεια αὐτοῦ του σπουδαίου ἀνδρός, πού ἦταν «μπαρουτοκαπνισμένος» μέ τὰ ιδεώδη τής Ἐλευθερίας, τής Πίστεως και τής Πατρίδος.

Ἡ σπουδαιότητα του Μητροπολίτου Κωνσταντίου και ή ἀναγνώριση πού αὐτός ἀπολάμβανε ἀκόμη και από τούς κατακτητές, παρ' ὅλο πού δέν τόν παραδέχονταν μέ τὰ λόγια ἀλλά μέ τισ πράξεις τους, ἀποδεικνύεται μέσα από ἕνα ἀξιοσημείωτο γεγονός μετά τήν κοίμησή του. Προκειμένου να διαλυθεῖ ό φόβος και ή ἀνησυχία τῶν Ὀθωμανῶν μήπως δέν συνέβη στην πραγματικότητα ό θάνατός του, ἀλλά ἦταν κάποιο τέχνασμα τῶν ὑποδούλων, ὥστε να τούς ἀποπροσανατολίσουν, ό Έμπού Λουμπούτ πασάς μετέβη στο Περιβόλι τής Παναγίας και διέταξε να ἀνοιχθεῖ ό τάφος του Μητροπολίτου, για να διαπιστώσει, έν τέλει, ἰδίως ὁμμασι ὅτι αὐτός πού ἀναπαύοταν ἐκεῖ ἦταν ό ἴδιος ό Κωνσταντίος. Τότε, ἀφοῦ βεβαιώθηκε ὅτι τόν σῶμα έντός του τάφου ἦταν του ἰδίου του Κωνσταντίου, ό πασάς ἠρέμησε και μόνον τότε θεώρησε ὅτι νίκησε (ἐσφαλμένα βέβαια).

Αὐτός ἦταν έν περιλήψει ό βίος και ή συμβολή του Μητροπολίτου Κωνσταντίου στον Ἀγῶνα του 1821. Ἐκεῖνο πού θά ἤθελα να ἐπισημάνω, μελετώντας τήν πορεία του μεγάλου αὐτοῦ Ίεράρχη, εἶναι ή Ὁρθόδοξη Πίστη και ή Φιλοπατρία πού για τόν Κωνσταντίο έννοούνταν ὡς κάτι τόν ἀδιαίρετο. Δέν ἦταν δυνατόν να ὑπάρχει τόν ἕνα δίχως τόν ἄλλο. Μέ τή μαχητικότητα, τόν ένθουσιασμό και τή διάκριση πού διέθετε, μπόρεσε να συμβάλλει τὰ μέγιστα στον Ἀγῶνα για τήν Ἐλευθερία τής Πίστεως και τής Πατρίδος.

Ἐμεῖς, στην ἀκριτική Θράκη, τιμᾶμε ἰδιαίτερος τόν Χαλκιδικιώτη Ίεράρχη ὄχι μόνο για τήν ποιμαντική του δράση στην Ἱερά μας Μητρόπολη, ἀλλά κυρίως για τόν ἰσχυρό ἐθνικοαπελευθερωτικό φρόνημα του λιγοστοῦ ποιμνίου του, τόν ὅποιο τόνωσε και γιγάντωσε μέ τήν πίστη στα ἰδανικά τής Πίστεως και τής Πατρίδος καθώς και για τήν ὄλη δράση του, τή γεμάτη πόνο, αὐτοθυσία και καρτερικότητα. Ἐλάχιστος δέ φόρος τιμῆς για τόν σπουδαῖο αὐτό Ἐθνεγέρτη εἶναι ή τοποθέτηση ἤδη από τόν Νοέμβριο του 1981 του ἀνδριάντα του, ό ὅποιος κοσμεί τόν προαύλιο χῶρο του Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ του Εὐαγγελισμοῦ τής Θεοτόκου στην

Κομοτηνή, στὸν ὁποῖο σὰς καλῶ νὰ ἔρθετε ὅταν θὰ ἐπισκεφτεῖτε – ἐλπίζω λίαν συντόμως – τὴν ἀκριτικὴ μας πόλη.

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους & Ἀρδαμερίου, κ. Θεόκλητε, κλείνοντας αὐτὴ τὴν ὁμιλία μου, θὰ ἤθελα νὰ φέρω εἰς γνῶσιν Σας, ὅτι δεν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους & Ἀρδαμερίου καθὼς καὶ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς συναντῶνται τέτοιες μέρες στὴν ἀγιοτόκο Ἐπαρχία Σας! Προϋπήρξε συνάντηση ἄλλων δύο Ἀρχιερέων τῶν ἰδίων Ἱερῶν Μητροπόλεων πρὶν ἀπὸ 200 ἔτη καὶ συγκεκριμένα τὴν 1η Ἰουνίου 1821, ὅταν συνυπογράφηκε ἓνα ἔγγραφο ἀπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους Ἰγνάτιο καὶ ἀπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη Μαρωνείας Κωνστάντιο, μὲ τὸ ὁποῖο ἐπευλογήθηκε ὁ Ἀγῶνας τῶν τοπικῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἀπονεμήθηκε «εὐφημος μνεία» στὸν Ἐμμανουήλ Παπᾶ.

Ἀπὸ τὴ Θράκη στὴ Χαλκιδική, Σεβασμιώτατε καὶ κ. Δήμαρχε, λοιπόν, ὅπως ὁ μέγας ἀνὴρ Κωνστάντιος! Δέος μὲ καταλαμβάνει ὅταν συνειδητοποιῶ ὅτι ἀκολουθῶ τὴ διαδρομὴ του, ὅτι πατῶ μετὰ ἀπὸ 200 ἔτη τὰ χῶματα πού πάτησε ὁ ἴδιος καὶ στέκομαι στὴν περιοχὴ πού βάρφηκε μὲ τὸ αἷμα του καὶ τὸ αἷμα χιλιάδων ἀγωνιστῶν. Αναλογίζομαι ὅμως, καὶ τὴ μεγάλη εὐθύνη πού ἔχω ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς διαδόχους του στὸν Ἀρχιερατικὸ Θρόνο τῆς Μητροπόλεως πού καὶ αὐτὸς ὑπηρέτησε. Τοποθέτησε τὸν πῆχη τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως καὶ Φιλοπατρίας σὲ δυσθεώρητα ὕψη καὶ μας καλεῖ ὅλους μας, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, νὰ σταθοῦμε στὰ πόδια μας, νὰ ὀρθώσουμε τὸ ἀνάστημα μας καὶ νὰ Α Γ Ω Ν Ι Σ Τ Ο Υ Μ Ε ἐναντίον ὁποιουδήποτε ὀρατοῦ ἢ ἀοράτου ἐχθροῦ.

Να ἔχουμε τὴν εὐχὴ του καὶ τὶς πρεσβεῖες του πρὸς τὸν Ὑψιστο.

Βασικὴ βιβλιογραφία:

Π. Γεωργαντζής, Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Δυτικῆς Θράκης, ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι & ὑπομνήματα ἐκλογῆς ἀρχιερέων Ἱ. Μητροπόλεων, κατὰ τὰ πρακτικὰ ἐκλογῆς ἀρχιερέων τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου & τὰ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ξάνθη 2014.

Λόγοι μακαριστοῦ Μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς, κυροῦ Δαμασκηνοῦ καὶ Αντωνίου Ρωσσίδη στὴν τελετὴ ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Μαρωνείας Κωνσταντίου, ἐθνεγέρτου Ροδόπη κατὰ τὸν ἱερό ἀγῶνα τοῦ 1821, εἰς τὸν Ἱερόν Καθεδρικόν Ναόν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, 29-11-1981.

Μ. Κούκος, Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Θράκης στὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821, ἐκδ. Ἐρωδιὸς 1998.

Θρακικὸ Κέντρο, περιοδικὸ «Θρακικά», ἔκτακτον τεύχος ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας, παράρτημα Γ' Τόμου, Αθήναι 1931.

Μ. Μελίρρτος, Περιγραφή ἱστορικὴ καὶ γεωγραφικὴ ὑπ' ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν τῆς θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, Μορφωτικὸς Ὁμιλος Κομοτηνῆς, Κομοτηνῆ 1980.